

Ugglevandring.

Av

Einar Lönnberg.

huru endast tvenne av våra ugglearter, hornugglan och jordugglan, äro m. l. m. regelbundna flyttfåglar, företaga dock flertalet av de återstående strövtåg och vandringar av större eller mindre utsträckning, då tillgången på deras förnämsta föda, de smärre gnagarna av någon anledning tryter. Vid sådana tillfällen uppenbara sig ugglor av olika slag stundom ganska långt bort från deras egentliga hemvist och häckningsort. Sistlidna vinter har på sina håll givit exempel på en dylik ugglevandring.

Första meddelandet härom hade jag nöjet erhålla från hr N. H. HÖGLUND, Marmaverken, i södra Hälsingland. Han omtalade, att redan i november 1935 både fjäll- och lappugglor visat sig, så att till konservator HEDBERG i Bollnäs inlämnats en ung hona av fjälluggla, *Nyctea nyctea*, skjuten vid Vallsta den 11 nov. och 2 dagar senare en gammal hane från Mo. Ungefär vid samma tid hade en fjälluggla varit sedd i Söderhamns skärgård. Vid Norrbo i Skogs socken sköts en fjälluggla den 12 dec. På sjön Marmen sågos fjällugglor i mitten av januari 1936.

Av lappugglor, *Strix lapponica*, inkom till hr HEDBERG en, som var skjuten i Alfta den 14 nov. 1935. Sedan hördes inga utav förrän i slutet på jan. 1936, då 2 skötos i Söderala. Den ena av dessa syntes alldeles utmärklad, men den andra syntes vara i normal kondition, liksom alla fjällugglorna. Dessa båda ugglearter ha tydligen invandrat till Hälsingland norrifrån, men slagugglan, *Strix uralensis*, som normalt plägar ej alltför sällsynt häcka i nämnda landskaps skogar, syntes vara

mindre
få exel
toglau.
gårdar
annat
att en
hon m
(konse
rare o
ha nä
fågel,
vilka d
Må
stannat
Sparvu
sig vic
andra

Fr.
BERG f
En
rörande
besvara
varit r
och lap
sådan
förflute
ett tjog
I Uppla
sådana
tälje h
har nä
sänst i
norra S
vis Alm
ugglor
De nu

mindre allmän än vanligt, säger hr HÖGLUND, ty endast några få exemplar ha påträffats. Däremot voro pärlugglorna, *Cryptoglaux funerea*, synnerligen talrika. »Många påträffas vid gårdarna», skriver samme sagesman, »där de på ett eller annat sätt förolyckas. Tyvärr skjutas många. Det omtalas, att en pärluggla flugit mot en vägg och skadats så svårt att hon måste avlivas.» De undersökta pärlugglorna voro alla (konservator HEDBERG hade fått 25 - 30 enbart efter jul) magrare och mera medtagna än sina stora släktingar. De senare ha nämligen till en viss grad kunnat livnära sig på skogsfågel, under det att de små varit hänvisade till smågnagare, vilka dock varit oätkomliga under det djupa snötäcket.

Märkvärdigt nog omtalas en hornuggla, *Asio otus*, som stannat över vintern och ertappades vid Bollnäs den 1 febr. 1936. Sparvugglan, *Glaucidium passerinum*, säges ej sällan infinna sig vid gårdarna och i där uppsatta holkar fånga mesar och andra småfåglar, som sökt skydd i dem.

Från Garphyttan i Örebro län har genom hr ERIK ROSENBERG försports, att en lappuggla blivit skjuten.

En förfrågan hos Kolthoffs Naturaliemagasin, Uppsala, rörande dit under vintersäsongen insända ugglor har vänligen besvarats av hr C. WIDELL, som säger, att det ej kan sägas varit något riktigt »uggleår», men att dock de insända fjäll- och lappugglorna varit talrikare än ett vanligt år. Under ett sådant inkommer blott 1 eller 2 lappugglor, men deras antal förfluten vinter var 6 eller 7. Fjällugglor ha insänts i omkr. ett tjog. En stor del av dem var från Holmön utanför Umeå, I Uppland stanna ju gärna de vandrande fjällugglorna och 3 sådana ha erhållits från Balinge, från Håga och från Norrtälje ha fjällugglor även kommit. I Vaksala utanför Uppsala har någon varit synlig. Pär- och sparvugglor ha även insänts i större antal än vanligt, »mestadels från mellersta och norra Sverige». Såsom lokaler för de förra anföras exempelvis Almunge (Uppl.), Lindesberg, Älvdalen, Särna o. s. v. Sparvugglor ha insänts från bl. a. Bastuträsk, Insjön och Lesjöfors. De nu nämnda 4 arterna äro de samma, som framförallt iakt-

tagits även i Hälsingland, såsom ovan nämnts. Direktör WIDELL vill som sagt ej räkna denna vinter såsom ett riktigt »uggleår». Något sådant har det ej varit sedan 1920, säger han. Såsom exempel på den rikliga förekomsten av sådana fåglar nämnda år omtalar han, att av 27 paket, som inkommo samma dag, innehöllo 14 hökugglor, *Surnia ulula*, och de övriga slag- och jordugglor, *Asio flammeus*, m. fl.

Konservator G. KIHLEN, Köpmannabro, har haft ännu mindre anledning att tala om uggleår. En fjälluggla från Axvall, Skaraborgs län (i dec.) och en lappuggla från Långshyttan, Kronobergs län, vittna dock om mindre vanliga lokaler för dessa arter. En fjälluggla har även inkommit från Gunnarn i nov. och ett par slagugglor från Varuträsk och Rossön samt ett par pärlugglor från Älvestorp och Ivö.

I samband härmed påpekar också konservator KIHLEN, att det genom den myckna snön uppenbarligen varit en svår tid även för kattugglorna, *Strix aluco*, vilket framgår därav, att till honom insänts 4 självdöda, tydligen ihjälsvultna sådana och ytterligare några, som visserligen dödats, men som varit ytterligt utmärklade. Deras dödsorsak framgår även därav, att det knappt funnits några spår efter smågnagare eller näbbmöss att se på snön. Under vanliga år kan man, säger han vidare, lätt nog få exemplar av de tre svenska näbbmusarterna i fällor under vintern, men denna vinter voro försöken fruktlösa. Nyårsdagen funnos vid Tösse i Dalsland 1 vanlig näbbmus och 2 dvärgnäbbmöss, alldeles oskadade, ligga döda på snön, tydligen ihjälsvultna. Den djupa snön har således varit ödesdiger såväl för de små däggdjuren som sekundärt för de ugglearter, som leva av dem, såsom kattugglor och pärlugglor.

De stora ugglorna, fjäll- och lappugglorna, ha i övre Norrland varken funnit några smådäggdjur ej heller någon skogsfågel eller ripor och därför tvungits söderut, där de på sina ställen åtminstone funnit skogsfågel och på de odlade slätterna raphöns. Härigenom får man en förklaring till vinterns företeelser på detta område.

Utdr

på floden. Alla sällan med japa

Denna plat då flyttfåglarna, draga förbi här ej träffat, och de kerna. Vi ha r fullt upp att gö ännu förut, så att och 2 varje n kommer att slu och göken varit

Landskapet överallt. Här o Koreanska och På ett par mils är mest ris, hirs Ute på fäl och grå hägrar, fiskare. Ute på annan enkelbeck

I skogsdun träffar man des olika från veck trastar möter ma aureus (»guldtrast har här dragit